

V jednom rozhovoru s evangelickým teologem Uhsadelem vyprávěl švýcarský psychoterapeut

C. G. Jung o své cestě do Indie. Jak řekl, pochopil poté, jak zásadní roli hraje přístup k utrpení, protože na něm závisí zdar skutečně plného lidského života: Západ se je pokouší zaplašit a přikrýt drogou, Východ se je snaží rozpustit přerušением kontaktu se světem. Jediná cesta však vede skrze ně: „Utrpení je třeba překonat, což lze uskutečnit jediné tím, že je člověk snáší“ (Dopisy I). Jung přitom ukázal rukou na kříž, který visel v jeho pracovně, a dodal, že jediné od Ukřížovaného se můžeme naučit, jak správně s bolestí zacházet.

Ježíš měl v tomto ohledu hlubokou zkušenost. Nemocím a trápení u druhých se nevyhýbal, ale čelil jim. Před svým utrpením neunikal, ale v žádném případě je sám nevyhledával. Bolelo ho, když ho druzí odmítali, když saduceové usilovali o jeho popravu, když ho Jidáš zradil a učedníci opustili. Prošel všemi situacemi lidského strádání: opuštěností, odsouzením, odmítnutím, zraněním, urážkami, výsměchem, obnažením, zesměšněním, přibitím na kříž i smrtí na něm.

Vrcholem jeho utrpení bylo umírání. Visel na kříži a jeho protivníci na něho s posměchem civěli. Přátelé ho opustili. Někteří teologové jsou dokonce toho názoru, že jeho výkřik: „Bože můj, Bože můj, proč jsi mě opustil?“ poukazuje na zkušenost opuštěnosti samým Bohem. V každém případě však byl na kříži nucen zápasit o věrnost Bohu, protože ten ho před smrtí neuchránil.

Ježíšova zkušenost s utrpením přinášela prvotním křesťanům útěchu a povzbuzení. Chránila je před pokušením potlačovat bolest a dávala jim sílu snášet trápení v nepřátelském okolí. Ježíš vyzkoušený utrpením však nepsal prvotní křesťany k masochistickému jednání – právě naopak: posiloval je, aby dokázali navzdory vnějším útokům zachovat věrnost sami sobě a své víře, aby neutíkali před utrpením zbaběle z cesty, ale přijímali v následování Krista všechno to, co křížilo jejich životní plány, a v pohledu na trpícího Pána si dokázali uchovat svou lidskou důstojnost, i když se je o ni nepřátelé snažili za každou cenu připravit.

Jakým způsobem se vyhýbám utrpení svých bližních i svému?

Jak zacházím s lidmi, kteří procházejí trápením nebo truchlí nad ztrátou blízkého člověka? Dokážu se k nim přiblížit?

(C. G. Jung prohlašuje, že ten, kdo se vyhýbá utrpení, které je podstatně spojeno s lidským životem, vyhledá si nakonec nějaké náhradní. Podle jeho názoru jde o neurózy.) Vyhledávám náhradní utrpení, abych uhnul z cesty tomu skutečnému? Jakou zkušenost mám s potlačováním bolesti? Daří se mi být za tuto cenu šťastnější, nebo kdesi ve mně číhá navzdory všemu strach, že by mě nakonec mohla zasáhnout? Jak nakládám s tímto strachem?

Jak se vypořádávám s obavami, jež mě přepadají? Nakolik je mi Ježíš povzbuzením, abych přijal život se vším, co k němu patří?

Anselm Grün - 50x Ježíš

Další texty v týdnu

Po: Iz 42,1-7; Jan 12,1-11

Čt: Ex 12,1-8.11-14; 1 Kor 11,23-26; Jan 13,1-15

Út: Iz 49,1-6; Jan 13,21-33.36-38

Pá: Iz 52,13-53,12; Žid 4,14-16; 5,7-9; Jan 18,1-19.42

St: Iz 50,4-9a; Mt 26,14-25

So: Řím 6,3-11; Mk 16,1-7

Prameny, odkazy

Silvano Fausti – Nad evangeliem podle Lukáše; Paul-Gerhard Müller – Evangelium sv. Lukáše – Malý stuttgartský komentář; Giorgio Zevini, Pier Giordano Cabra – Lectio divina 3

Vydává Pastorační středisko brněnské diecéze
jako součást diecézního biblického programu Vezmi a čti.

Ke stažení na www.vezmiacti.cz.

Květná neděle – cyklus C

20. března 2016

¹⁴Ve stanovenou hodinu zaujal Ježíš místo u stolu a apoštolové s ním.

Řekl jim: ¹⁵„Toužebně jsem si přál jíst s vámi tohoto velikonočního beránka, dříve než budu trpět. ¹⁶Neboť vám říkám: Už ho nebudu jíst, dokud se nenaplní v Božím království.“ ¹⁷A vzal kalich, vzdal díky a řekl:

„Vezměte ho a rozdělte mezi sebe. ¹⁸Neboť vám říkám: Od této chvíle už nikdy nebudu pít z plodu révy, dokud nepřijde Boží království.“ ¹⁹Potom

vzal chléb, vzdal díky, lámal ho a dával jim se slovy: „To je mé tělo, které se za vás vydává. To konejte na mou památku!“ ²⁰Stejně tak vzal i kalich, když bylo po večeři, a řekl: „Tento kalich je nová smlouva zpečetěná mou krví, která se za vás prolévá.

²¹Hle, u mě na stole je však ruka mého zrádce! ²²Syn člověka sice jde svou cestou, jak je určeno, ale běda tomu člověku, který ho zradí!“ ²³Oni se začali ptát jeden druhého, který z nich že to je, kdo to hodlá udělat.

²⁴Vznikl také mezi nimi spor, kdo z nich je asi největší. ²⁵Řekl jim: „Králové vládnou svým národům, a kdo mají nad nimi moc, dávají si říkat ‚dobrodinci‘. ²⁶U vás však ať to tak není! Ale kdo je mezi vámi největší, ať je jako nejmenší, a kdo je představený, ať je jako ten, kdo druhým slouží. ²⁷Vždyť kdo je větší: ten, kdo sedí u stolu, či ten, kdo obsluhuje? Přece ten, kdo sedí u stolu! Já však jsem mezi vámi jako ten, kdo slouží.

²⁸Vy jste se mnou až do nynějška vytrvali v mých zkouškách. ²⁹A já vám odkazuji královskou vládu, jako mně ji odkázal můj Otec, ³⁰takže budete jíst a pít u mého stolu v mém království, sedět na trůně a soudit dvanáct izraelských kmenů.

Lk 22,14-30 - zkrácené

Srovnaní: Mt 26,26-29; Mk 14,22-25; 1 Kor 11,23-26; Lk 13,29; 22,30; Iz 25,6; Sof 1,7; Jan 6,54-58; 1 Kor 10,16-17; Lk 24,30; Sk 27,35; Ex 24,8; Jer 31,31; Zach 9,14; Žid 9,20; Mt 26,21-25; Mk 14,18-21; Jan 13,21-26; Žl 41,10; Lk 13,33; 2,42; Jan 13,22; Mt 18,1-3; Mt 20,25-28; Mk 10,42-45; Mt 23,11; Mk 9,35; Lk 9,48;

Jan 13,4-16; Mt 19,28; Lk 12,32; Iz 25,6; Sof 1,7; 1 Kor 6,3

Úvod k meditaci

Květná neděle je poslední postní nedělí. Ten den se připomíná slavný Ježíšův vjezd do Jeruzaléma před židovskými svátky – paschou, kdy lidé kladli Ježíši pod nohy zelené olivové ratolesti. Touto nedělí začíná období, které bychom mohli charakterizovat třemi slovy: hosana, ukřížuj, aleluja. Tato slova zazněla v životě Pána Ježíše, opakují se v dějinách církve i národů, zakusí je možná každý z nás. V dnešním zamyšlení se však zaměříme na „přípravné události“, které předcházely celému vlastnímu velikonočnímu příběhu.

Výklad biblického textu

Kontext: Kdybychom se dnes zabývali výkladem celých pašijových textů, které přísluší na Květnou neděli, asi by nám těchto pár stránek nestačilo. Zvolili jsme proto několik úvodních vět, které nám přibližují události před vydáním Ježíše k umučení. Zatímco u synoptiků Matouše a Marka začínají pašijové události zrazením Ježíše, v evangeliu

svatého Lukáše se dočítáme o začátku celého příběhu ve večeradle. Když se podíváme do ekumenického překladu Bible, najdeme podkapitoly 22. kapitoly s názvy: Ustanovení večere Páně, Označení zrádce a Spor o přední postavení. My bychom si ale mohli vybrat jiné pojmenování pro zvolený text. První část by mohla být nazvána *Hostina s přáteli* (v. 14-20), druhou část bychom mohli pojmenovat *Rozdělení funkcí* (v. 21-27) a třetí část nazvěme třeba *Zasloužená odměna* (v. 28-30). Celý tento úryvek bychom pak pojmenovali *Posedíme si před cestou*.

v. 14-20: Mylně bychom se asi domnívali, že se události poslední večere odehrály tak stroze, jak je popisují evangelisté. Ježíš a apoštolové se znali. Vždyť už spolu, den co den, prožívali tři roky. Bylo by možné se takto setkat, mohli by sedět u jednoho stolu, kdyby mezi Ježíšem a jeho učedníky neexistoval vztah? Bylo by možné, bez jakékoliv vazby, aby Ježíš řekl: *Toužebně jsem si přál jít s vámi tohoto velikonočního beránka...*? Bylo by možné, kdyby se neznali, jít z jednoho chleba a pít z jednoho kalicha? Jen si připomeňme slova z Janova evangelia (15,15): *Už vás nenazývám služebníky, protože služebník neví, co dělá jeho pán. Nazval jsem vás přáteli, protože vám jsem oznámil všechno, co jsem slyšel od svého Otce.*

v. 21-27: Těmi, kteří věděli s jistotou o dalších záměrech, byli Jidáš, který byl již rozhodnut pro zradu svého nejbližšího přítele, a Petr, kterému jeho určení už dříve svěřil sám Ježíš (Mt 16,18). I když o Petrově prvenství všichni věděli a i když měli dřívější podobnou zkušenost (Mk 10,35), tak i přesto se kupodivu opakovala táž situace. Možná nastala kvůli tomu, že apoštolové propadli v zoufalství z toho důvodu, že nevěděli, co s nimi dál bude. Před chvílí se přece dozvěděli, že je Pán opustí. Co dál? Už jim nikdo nebude říkat, co mají dělat a kam mají jít. Teď se budou muset poprat se vším, co se za ta tři léta naučili. Jediné, co jim v souvislosti s jejich hádkou opět Ježíš připomíná, je známá věta: *Kdo je mezi vámi největší, ať je vašim služebníkem* (v. 26; srov. Mt 20,26; Mk 10,43). Když si připomeneme verše 14 a 27b, tak si všimneme, že Ježíš všechno říká ze stejné pozice, jako jsou všichni ostatní.

v. 28-30: Pokud bychom parafrázovali verš 28, pak by mohl znít asi takto: „Děkuji vám všem za to, že jste se mnou vytrvali až do dneška. Jsem za to rád a velmi si toho vážím.“ Jak musela být asi tato slova potěšující?! Úplný balzám na bolavou duši. Asi to apoštoly i uklidnilo. A Ježíš dodává další věty, které by mohly být záminkou pro jejich pýchu. Ale v návaznosti na předchozí slova, kdy je, dalo by se říct, varuje před kariérismem, to není možné. I když by se mohlo zdát, že jsou zralí a vědí všechno, tak opak je pravdou. Jejich víra bude v blízké době velmi pokoušena. Jediné, co jim zbývá, je vydržet. Bez vzájemného osobního vztahu mezi Ježíšem a apoštoly by to ale – a to v žádném případě – nešlo.

K tématu

Tento týden začíná slavnostním procesím s olivovými ratolestmi. Všechen lid vítá Ježíše. Děti a mládež zpívají a oslavují Ježíše. Tento týden vede k tajemství Ježíšovy smrti a vzkříšení. Vyslechli jsme Pašije. Prospěje nám, položíme-li si jedinou otázku: kdo jsem já? Kdo jsem já před svým Pánem? Kdo jsem já tváří v tvář Ježíši, který slavnostně vchází do Jeruzaléma? Jsem schopen vyjádřit svoji radost, chválit Jej? Anebo zaujímám odstup? Kdo jsem já ve vztahu k trpícímu Ježíši?

Slyšeli jsme mnoho jmen. Skupina mocných, pár kněží, farizejů, učitelů zákona, kteří byli rozhodnuti Jej zabít. Čekali na příležitost, kdy se Jej zmocnit. Jsem snad já jako někdo z nich?

Slyšeli jsme také jméno Jidáš. Třicet stříbrných. Jsem jako Jidáš? Slyšeli jsme další jména učedníků, kteří nic nechápali a spali, zatímco Pán trpěl. Je můj život ospalý? Anebo jsem jako učedníci, kteří nechápali, co znamená zradit Ježíše? Jako onen učedník, který chtěl všechno vyřešit mečem? Jsem jako oni? Jsem jako Jidáš, který finguje lásku a dává Mistrovi polibek, aby Jej zradil a nechal zajmout? Jsem zrádce? Jsem jako oni mocní, kteří narychlo svolávají soud a hledají falešné svědky? Jsem jako oni? A když si takto počínám, pokud si tak počínám, věřím, že tak zachráním lid?

Jsem jako Pilát? Když vidím, že situace je svízelná, myji si ruce, nedovedu přijmout svoji odpovědnost a nechávám lidi odsoudit nebo je sám odsuzuji?

Jsem jako onen zástup, který nevěděl přesně, zda se jedná o náboženské shromáždění, soud nebo cirkus, a zvolí si Barabáše? – Je jim to jedno. Zábavnější bylo ponížít Ježíše.

Jsem jako vojáci, kteří bijí Pána, plivou na Něj, inzultují Jej a baví se ponižováním Pána?

Jsem jako Šimon z Kyrény, který se unavený vracel z práce, ale měl dobrou vůli a pomohl Pánovi nést kříž?

Jsem jako ti, kdo přicházeli pod kříž a posmívali se Ježíšovi: „Byl tak odvážný! Ať sestoupí z kříže a uvěřím v Něho!“? Vysmívali se Ježíšovi...

Jsem jako ony odvážné ženy a jako Ježíšova matka, které tam byly a mlčky trpěly?

Jsem jako Josef, tajný učedník, který s láskou odnáší Ježíšovo tělo, aby jej pohřbil?

Jsem jako oni velekněží, kteří šli druhý den za Pilátem, aby mu řekli: „Podívej, tamten říká, že vstane z mrtvých, tak ať nedojde k dalšímu podvodu“? A zablokují život, zapečetí hrob, aby bránili doktrínu a život nevyšel ven.

Kde je moje srdce? Které z těchto osob se podobám? Tato otázka ať nás provází během celého tohoto týdne.

*Homilie papeže Františka na Květnou neděli,
nám. sv. Petra 13. 4. 2014*

Není jiné cesty

Myslet na Ježíšovo mírné mlčení: to ať je tvá snaha. On učiní ostatní. On udělá zbývající. Ale musíš skrýt svůj život s Kristem v Bohu. Děje se to v rozjímání Ježíšova lidství, trpícího lidství. Není jiné cesty, není. Je jen jediná. Abys byl dobrý křesťan, abys vydal svědectví, abys mohl vydat svědectví, musíš rozjímat Ježíšovo lidství, trpící lidství. Abys odpustil, rozjímej trpícího Ježíše. Abys nechoval zášť vůči bližním, rozjímej trpícího Ježíše. Abys nepomlouval bližního, rozjímej trpícího Ježíše. Jediné to. Skryj svůj život s Kristem v Bohu. Takovou radu nám dává apoštol (Kol 3,12-17). A je to rada, jak se stát pokornými, mírnými a dobrými, velkodušnými a jemnocitnými.

*365 dní s papežem Františkem –
Promluvy od svatě Marty*

Ježíš znalý utrpení

Ježíšův konec na kříži je pro mnohé provokující: proto nestrpí kříže na stěnách školních tříd, ve svých domovech, na vrcholcích kopců nebo na křížovatkách cest. Opakovaně se setkávám s lidmi, kteří se němu obracejí zády, protože se jim zdá, že se v souvislosti s ním hovoří až příliš často o bolesti. Často jsme v kontaktu s lidmi, kteří utrpěli hluboká zranění nesprávnou interpretací kříže: v některých křesťanských kruzích totiž narazíme na masochistickou glorifikaci utrpení. Přestává se tu proti němu bojovat a stává se z něj ideologie: musíme je přijímat a snášet, protože nás přiblíží Bohu.

Oslava utrpení způsobila mnoha lidem hluboké rány, ovšem stejně hluboko zraňuje i jeho potlačování. V tomto případě se totiž cítí všichni trpící mimo hru. Dříve panovalo mylné přesvědčení, že bolest a trápení jsou Božím trestem, ale dnešní pojetí je stejně hrozivé: trpící jedinci musí být odstraněni ze „zdravé populace“, jsou vylučováni z „klubu zdravých“ a zatlačeni na okraj společnosti.